

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ АБРЕВІАЦІЇ В НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Черник Марина Володимирівна,

кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри германської філології
Сумського державного університету
ORCID ID: 0000-0002-3666-0671
Scopus-Author ID: 57452692600

Єременко Анастасія Андріївна,

магістрантка кафедри германської філології
Сумського державного університету

Скорочення та абрєвіатури, що сприяють здійсненню закону мовної економії, в нашому сьогоденні стали невід'ємною та суттєвою складовою частиною сучасних терміносистем і визначили мету статті – вивчення функціонування та ролі абрєвіатур і скорочень в англomовних науково-технічних текстах, відтворення англійської абрєвіатури українською мовою. Відповідно до мети у статті проведено аналіз останніх досліджень і публікацій, присвячених проблемам абрєвіації; розкрито визначення абрєвіації, абрєвіатури і терміна «скорочення»; з'ясовані причини появи, росту кількості абрєвіатур і скорочень; зазначено основне завдання скорочень, що полягає в економії зусилля під час усного мовлення та в економії обсягу письмового тексту; розглянуто аспекти функціонування та складності перекладу абрєвіації, наявної в англійській науково-технічній літературі; підкреслено, що у сучасному мовознавстві існують численні і неоднорідні принципи класифікації абрєвіатур, внаслідок чого серед скорочених одиниць виділяються різні їх типи на основі різних ознак і виокремлено наявні типи абрєвіатур у досліджуваних текстах; наведено основні способи передачі англійської абрєвіатури українською мовою; визначено перспективу подальшого дослідження перекладацького аспекту функціонування абрєвіатур і скорочень.

З метою дослідження понять абрєвіації, абрєвіатури і терміна «скорочення» було використано теоретичний аналіз задля опрацювання наукової літератури; описовий метод використано задля розкриття змісту головних понять; для визначення структурних особливостей (мається на увазі кількість літер) досліджуваних абрєвіатур і скорочень застосовано структурний метод.

Досліджувані тексти включали науково-технічні термінологічні скорочення, як-от: абрєвіатурні терміни-словосполучення, графічні загальнонаукового характеру, абрєвіатури, поєднані з цифрами, і зрізані слова. Скороченню підлягали багатоскладові лексичні одиниці. Виявлені абрєвіатурні терміни-словосполучення – це ініціалізми і саме авторські скорочення, які пояснювалися в текстах, які стисло передають значення багатокomпонентних термінів.

Ключові слова: абрєвіатура, скорочення, мовна економія, складності перекладу, переклад.

Chernyk Maryna, Yeremenko Anastasiia. Peculiarities of translating terminology abbreviations in scientific and technical discourse

Contractions and abbreviations, which contribute to the implementation of the law of language economy, have become an integral and essential component of modern terminological systems in our time and determined the purpose of the article: study of the functioning and role of abbreviations and contractions in English-language scientific and technical texts, reproduction of English abbreviations in the Ukrainian language. In accordance with the goal, the article analyzes the latest research and publications devoted to the problems of abbreviation; the definition of abbreviation, acronym and the term “contraction” is disclosed; the reasons for the appearance and growth of the number of abbreviations and contractions are clarified; the main task of contractions is noted, which consists in saving effort during oral speech and saving the volume of written text; aspects of the functioning and difficulty of translation of the abbreviation available in the English scientific and technical literature are considered; it is noted that in modern linguistics there are numerous and heterogeneous principles of classification of abbreviations, as a result of which various types of contractions are distinguished among abbreviated units based on various features and the existing types of abbreviations in the studied texts are indicated; the main ways of transmitting the English abbreviation in Ukrainian are given; the prospect of further research into the translational aspect of the functioning of abbreviations and contractions is noted.

In order to study the concepts of abbreviation, acronym and the term “contraction”, theoretical analysis was used to study the scientific literature; the descriptive method was used to reveal the content of the main concepts; the structural method was used to determine the structural features (meaning the number of letters) of the studied abbreviations and contractions.

The studied texts included scientific and technical terminological contractions, such as: abbreviated terms-phrases, graphics of a general scientific nature, abbreviations combined with numbers, and truncated words. Polysyllabic lexical units were subject to contracting. Identified abbreviated terms-phrases are initialisms and precisely the author's abbreviations, which were explained in texts that succinctly convey the meaning of multi-component terms.

Key words: abbreviation, contraction, linguistic economy, difficulties of translation, translation.

Актуальність проблеми. У сучасному світі міжнародне спілкування позначене інтенсивністю й динамічністю. Наша держава взяла проєвропейську орієнтацію, науково-технічне співробітництво для України є особливо актуальним і потребує мовно-інформаційного забезпечення, а також уваги до перекладу науково-технічної літератури, характерною ознакою якої є спеціальні слова – терміни, зокрема багатокомпонентні. Однак терміни-словосполучення, що позначають наукові чи спеціальні поняття, часто громіздкі та суперечать принципу комунікації. Як різновид багатокомпонентних термінів виникає напрям до короткого позначення професійного поняття – термінологічна аббревіація, яка нині стала невід’ємною та суттєвою складовою частиною сучасних терміносистем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання скорочення лексичних одиниць та особливості перекладу англійських скорочень аббревіатур розглядали у своїх працях зарубіжні науковці Дж. Шеард (J. Sheard), І.М. Берман (I.M. Bergman), данський мовознавець О. Есперсен (O. Jespersen) й українські лінгвісти Ю. Зацний, С. Єнікєєва, О. Гармаш, Є. Волошин, М. Сердюк, В. Павлов, І. Виклюк, В. Нікішина, Г. Віняр, І. Думчак, О. Мацько, Р. Микульчик та інші.

С. Климович і О. Шаповал свої дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук присвятили саме аббревіації. С. Климович досліджує структурно-семантичні типи аббревіатур («Структурно-семантичні типи абротоворень в українській мові»). О. Шаповал розглядає використання аббревіатур у газетній пресі («Комунікативно-стильові параметри вторинної номінації в газетно-журнальній публіцистиці 80–90-х років ХХ століття»). Аббревіацію як спосіб словотворення відзначають у своїх працях М. Сердюк («Відаббревіатурні похідні в українській мові») та Г. Віняр («Закономірності оформлення новотворів способом аббревіації»). Ініціальним скороченням присвятили свої статті О. Тур («Структурна специфіка ініціальних аббревіатур сучасної української мови») та Н. Дзюбишина («Ініціальні аббревіатури»). О. Мацько піддає аналізу вживання аббревіатур у різних стилях мовлення. Класифікацію аббревіатур та їхні особливості розглядає Р. Микульчик («Сучасні українські аббревіатури: перспективи і стан дослідження»).

Попри численні наукові дослідження, присвячені проблемам аббревіації, актуальними лишаються питання аналізу творення аббревіатур у теорії словотвору, а також особливості їх перекладу.

Мета дослідження. Мета статті – вивчення функціонування і відтворення англійської аббревіатури українською мовою. Відповідно до мети визначені такі завдання: 1) визначити зміст понять «аббревіація» і «скорочення»; 2) з’ясувати передумови появи й причини зростання кількості аббревіатур і скорочень у терміносистемах; 3) розглянути функціонування та складності перекладу аббревіатур і скорочень, наявних в англійській науково-технічній літературі; 4) навести основні способи передачі англійської аббревіатури українською мовою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для науково-технічних текстів характерна наявність різних термінологічних скорочень та аббревіатури, кількість яких у наш час зростає, що є наслідком науково-технічного прогресу. Це загальноживані скорочення, які занесені до словників та довідників, є частиною лексичної системи мови, а також і текстові (авторські), створені на реальну потребу і закріплені у межах тільки такого тексту. Вони не є загальноживаними і, щоб були зрозумілішими, розшифровуються автором такого тексту.

Як відзначає В. Карабан, термінологічні скорочення та аббревіатури деяких науково-технічних видань становлять часом 50% усього слововжитку та 15% лексики [3, с. 508].

Поняття аббревіатури походить з латинського *abbreviatio* – скорочення. Українська мовознавиця Н. Клименко визначає аббревіатуру як складноскорочене нове (похідне) слово, яке утворюється внаслідок аббревіації [4, с. 7].

Великий тлумачний словник сучасної української мови дає таке визначення: аббревіація – це спосіб словотворення, коли вихідною базою творення нового слова є перші літери слів словосполучення або початкові склади декількох слів, що поєднуються. Утворене таким чином, тобто внаслідок аббревіації, слово є аббревіатурою [1, с. 2]. Термін «скорочення» як процес означає «коротше виражати що-небудь, позначаючи його початковими літерами, частиною слова (слів) або коротшим словом» [1, с. 1141].

Терміни «аббревіація» і «скорочення» застосовуються як власне синоніми, хоча аббревіація є способом скорочення в чому і полягає головна відмінність між ними.

Англомовний науково-технічний текст насичений термінами, що є його головною ознакою і однією з істотних характеристик [6, с. 31]. Зокрема, наповнений багатокомпонентними словосполученнями, які на певному етапі стають громіздкими, оскільки позначають важливі поняття конкретної галузі, і не дуже зручними у використанні внаслідок зростання довжини.

Мовознавці зазначають, що головне завдання скорочень полягає в економії зусилля під час усного мовлення та в економії обсягу письмового тексту. К. Кравець називає аббревіатуру мовним феноменом, що позитивно впливає на мовленнєву діяльність і слугує вдосконаленням її, сприяє оптимізації процесів словотворення та інформаційній компресії [7, с. 61]. О. Ковтун порівнює час звучання під час вимови терміносполучень і аббревіатур. При цьому зазначає, що вимова термінологічних скорочень за цим показником у п’ять разів коротша вимови повних відповідних понять, а під час написання економія ще більш вражаюча [5, с. 26]. За словами О. Павлової, скорочення – це еквіваленти терміносполучення [8, с. 72], що виконують функцію ущільнення тексту [9 с. 142].

Аббревіатури та скорочення набули в терміносистемах значного поширення. Варто зазначити, що цьому сприяли екстралінгвістичні та інтралінгвістичні фактори [2, с. 88; 8, с. 71].

До екстралінгвістичних, що перебувають поза межами мови, чинників відносимо такі: 1) швидкий і нестримний науково-технічний і соціальний прогрес, що ведуть до появи нових понять, а звідси – зростання потоку інформації; 2) велике різноманіття вдосконалених, відповідно до сучасних вимог комунікації, способів передачі інформації, що потребують скорочення певного словесного тексту; 3) зміна умов мовленнєвого спілкування, яке характеризується помітним зрушенням до письмової комунікації; 4) природне прагнення суспільства до економії мовних засобів, тобто прагнення передати максимум інформації за допомогою мінімуму мовних одиниць.

Інтралінгвістичні чинники, які сприяли появі та росту абрєвіації, – це внутрішньомовні фактори, закладені самою мовою, а саме: 1) мовний знак – це матеріальний об'єкт; 2) мовленнєва діяльність, інакше мовлення, має послідовний, лінійний характер; 3) нерівномірний розподіл інформації між елементами мовленнєвого потоку; 4) надлишок інформації, що дає можливість скорочення окремих елементів у мовленні без втрати інформативності [2, с. 88].

Н. Глушук зазначає, що величина залишку залежить прямо пропорційно від значущості самого повідомлення: чим важливіша інформація, тим більший її надлишок. І як приклад наводить, що під час переговорів англійською мовою щодо авіації надлишок доходить до 96%. Унаслідок абрєвіації цей надлишок не зникає, але зменшується його величина з погляду кількісного вираження [2, с. 88].

Із зазначеного вище робимо висновок, що причиною появи та збільшення кількості абрєвіатур (скорочень) у нашому сьогоденні є мовна економія, а саме: мінімальною кількістю слів, часу, зусиль оратора передати найбільше потрібної інформації.

У наш час кількість англійських багатокомпонентних термінів постійно зростає, що пов'язано з інтенсивним розвитком науки і техніки. Своєю чергою завдяки своєму граничному лаконізму, як-то стислості та чіткості, виникають нові скорочення, які можуть утворювати їх копіювання. Це ускладнює роботу перекладача.

Крім цього, своєрідну складність під час перекладу скорочень становить їх омонімічність, тобто звуковий збіг різних за значенням слів. Наприклад, EP – electric panel – електропанель; electrode potential – електродний потенціал; AD – average diameter – середній діаметр; automatic device – автоматичний пристрій; abs. – absolute – абсолютний, absolute value – абсолютне значення, абсолютна величина, модуль; absence – відсутність, недолік; absorption – усмоктування, поглинання, абсорбція. Для розкриття основного змісту таких скорочень зазвичай потрібно враховувати контекст.

Складності перекладу скорочень зумовлені ще і в тому, що одна абрєвіатура може позначати декілька термінів у різних галузях. Наприклад, абрєвіатура AC в електротехнічній термінології означає змінний електричний струм – alternating current; в економічній термосистемі – account current – поточний рахунок; у галузі важкого машинобудування – arc cutting – електродугова різка; в авіаційній галузі – air carrier – авіаперевізник;

у галузі інформаційних технологій – analog computer – аналоговий комп'ютер; у видавничій галузі – author's correction – авторська коректура. Абрєвіатура EMF у різних сферах однієї галузі означає як electromagnetic field – електромагнітне поле або electromotive force – електрорушійна сила. Цим ускладнюється підбір відповідного терміна.

Деякі терміни, навпаки, можуть мати декілька абрєвіатур для свого позначення: agm. і arg. – argument – аргумент; а і abs. – absolute – абсолютний.

Становить проблему під час перекладу абрєвіатур і їх синонімія. Скорочення можуть позначатися по-різному: великими або малими літерами, разом або окремо, з додатковими знаками чи без (точки, нахисні лінії т.д.). Наприклад, AD – awning deck – тентова палуба; ad. – adaptation – пристосування, пристрій, переробка, адаптація; c. – conveyer – транспортер; c – circle – коло; mm – millimeter – міліметр. Наявність або відсутність крапки у скороченні, як правило, впливає на значення абрєвіатури.

Викликають складність перекладу скорочення, що передбачають відокремлення одного або декількох звуків наприкінці слова, так звані апокопи. Разом із закінченням відкидається граматична інформація про слово загалом, його лексичне значення і без контексту зробити переклад таких скорочень зовсім неможливо. Наприклад, скорочення ind. може позначати: inductance – індуктивність, induction – впуск, inductive – індукційний, indicate – вимірювати потужність машини індикатором, industry – промисловість, industrial – промисловий, index – індекс, indirect – непрямий, independent – незалежний, indicator – індикатор, покажчик, стрілка.

Характерною особливістю термінологічної абрєвіації є те, що вона здебільшого застосовується як різновид багатокомпонентних термінів, які, зазнаючи усічення, утворюють складноскорочені слова, не змінюючи змісту вихідного терміна. Кожний компонент утвореної абрєвіатури має значення відповідного слова у складі початкового термінословосполучення.

Доречно зазначити, що у сучасному мовознавстві існують численні і неоднорідні принципи класифікації абрєвіатур, внаслідок чого серед скорочених одиниць виділяються різні їх типи на основі різних ознак.

У досліджуваних текстах наявні: 1) абрєвіатурні – терміни-словосполучення (абрєвіатури акроніми – вимовляються як окреме слово і абрєвіатури ініціалізи – читаються не як одне слово, а як окремі літери); 2) графічні абрєвіатури; 3) абрєвіатури, поєднані з цифрами; 4) зрізані слова.

Український вчений-перекладознавець В. Карбан зазначає, що скорочення – це слово або словосполучення. Відповідно до цього мовознавець називає основні способи перекладу їх, а саме: 1) використання відповідного скорочення; 2) переклад повною формою відповідного скорочення; 3) транскодування самого скорочення; 4) транскодування повної форми відповідного скорочення [3, с. 509].

Переклад за допомогою **відповідного скорочення** означає застосування перекладачем абрєвіатури-відпо-

відника, що занесений до словника (довідника) мови перекладу або створення нового скорочення (авторського) в іншій мові. Наприклад, LFM (linear frequency modulation) – ЛЧМ (лінійна частотна модуляція); ECU (electronic control unit) – ЕБК (електронний блок керування); CRO (cathode ray oscilloscope) – КПО (катодно-променевий осцилограф); AVR (automatic voltage regulator) – АРН (автоматичний регулятор напруги); CRT (cathode ray tube) – ЕПТ (електронно-променева трубка).

Цей засіб використовують головним чином для передачі англійських абrevіатур, що позначають фізичні величини та одиниці їх вимірювання, українською мовою. Наприклад, length – m (metre) – м (метр); mass – g (gram) – г (грам); time – s (second) – с (секунда); inductance – H (henry) – Гн (генрі) та інше.

Якщо ж у мові перекладу не існує абrevіатури-відповідника, застосовується **переклад повною формою відповідного скорочення**. Використовуючи словник або авторський текст шляхом калькування, з'ясується повний зміст скороченої лексеми, який і дає можливість сформулювати якнайточніше скорочення. Наприклад: DCS (distributed control system) – РСК (розподілена система керування); MTL (multiconductor transmission line) – БЛП (багатопровідникова лінія передачі); ACSR (aluminium conductor steel reinforced) – АПСА (алюмінієвий провідник сталевий армований); VRLSA (valve regulated sealed lead acid) – ГСКРК (герметичний свинцево-кислотний регульований клапан).

Проте в окремих випадках, щоб повніше передати зміст скорочення, враховуючи норми мови перекладу, доводиться відходити від дослівного перекладу. Наприклад, TCAS (Traffic Alert and Collision Avoidance System) – система оповіщення про дорожній рух та уникнення зіткнень.

Іншим способом передачі англійської абrevіатури українською мовою є транскодування скорочення (транскрибування або транслітерування) за умови відсутності перекладного відповідника. Цей прийом використовують для передачі скорочень, що позначають назви важливих міжнародних організацій, агентств, об'єднань, назви технічних стандартів тощо. Наприклад: IASU (International Association for Support of Ukraine) – МАПУ (Міжнародна асоціація підтримки України); WCL (World Confederation of Labour) – ВКП (Всесвітня конфедерація праці); WTO (World Trade Organization) – СОТ (Світова організація торгівлі); ISO (International Standard Organization) – Міжнародна організація стандартів (Українська національна версія стандартів називається ДСТУ ISO).

Транскодування повної форми відповідного скорочення (транскрибування або транслітерування), що позначає назви товариств або підприємств, застосовується у разі відсутності відповідників. Наприклад, ICIJ – International Consortium of Investigative Journalists – агенція Інтернашенел Консортіум оф Інвестігетів Дженеліст.

Нині, крім основних способів перекладу, зазначених вище, використовують перенесення повного дійсного виду скорочення до тексту перекладу. Наприклад: The

minimum and maximum transmit intervals for each item of information are specific by ARINC Specification 429. – Мінімальні та максимальні інтервали передачі для кожного елемента інформації визначаються специфікацією ARINC 429. For years, the Air Force provided for the testing of MIL-STD-1553 terminals and components. – Роками Повітряні сили ВПС проводили випробування терміналів і компонентів MIL-STD-1553. Another characteristic of F-22 avionics is its robust fault tolerance. – Ще однією характеристикою авіоніки F-22 є її надійна відмовостійкість. Each CIP contains 66 SEM-E slots in two rows. – Кожен CIP містить 66 слотів SEM-E у два ряди. Абrevіатури, наявні у зазначених прикладах, перенесені до тексту перекладу відповідними повними формами, адже ці мовні одиниці є досить вузькоспеціальними.

Дослідження англійського науково-технічного тексту з електротехніки доводить, що кількість абrevіатур і скорочень порівняно обмежена: із 610 терміноодиниць, відібраних шляхом суцільної вибірки, становить 56 одиниць, або 9,8% від загальної кількості вибірки. Серед досліджуваних термінів переважають абrevіатури з трьох літер – 32 одиниці, або 53,3% від загальної кількості абrevіатур та з чотирьох літер – 16 одиниць, що становить 26,7%; значно менше, по 4 одиниці, або 6,7%, з двох та п'яти літер; найменше, по 2 одиниці (3,3%) – це абrevіатури з шести та семи літер.

Ці абrevіатури створені з початкових літер кожного з компонентів термінологічних словосполучень. Наприклад: Consequently the vital load is fed from uninterruptible power supplies (UPS), as AC or DC depending upon the functions needed. – Отже, життєве навантаження живиться від безперебійного живлення (UPS), змінного (AC) або постійного струму (DC) залежно від необхідних функцій. This control is referred to as an automatic voltage regulator, or AVR, and it is based on a closed loop control principle. – Цей контроль називається автоматичним регулятором напруги, або АРН, і він заснований на принципі замкнутого циклу керування.

Майже всі абrevіатури, крім звичайно AC (alternating current), DC (direct current) та mmf (magnetomotive force – магніторухійна сила) в досліджуваному тексті є контекстуальними і пояснюються авторами у самому тексті. Зазначені абrevіатури AC, DC та mmf – загальноживані, короткі варіанти стандартних термінів і, як правило, зрозумілі фахівцям без пояснень.

За даними дослідження для науково-технічної термінології характерним є використання абrevіатур паралельно з повною формою скорочення. Це надає технічним текстам максимальної інформативності та мовної компресії (особливо, якщо в оригіналі скорочення повторюється декілька разів).

У ході дослідження виявлено, що більшість абrevіатур досліджуваного тексту з електротехніки перекладаються повною формою відповідного скорочення, часто використовується перенесення повного дійсного виду скорочення до тексту перекладу, значно менше – переклад за допомогою відповідного скорочення (відповідною абrevіатурою). Спосіб перекладу залежить від типу абrevіатури.

Дослідження тексту інформаційного жанру, інструкції науково-технічного спрямування доводить наявність у них численних графічних скорочень, що в усному мовленні відтворюються повністю. Це скорочення для позначення мір, одиниць або величин: m, kg, km, kW, dm³, m², s, ° K, ° F, ° C, e.g. тощо. Наприклад: The cord should be type SRD or SRDT and be at least 4 ft. (1.22 m) long. – Шнур має бути типу SRD або SRDT і бути довжиною не менше 4 футів (1,22 м).

Переклад одиниць вимірювання має свої складності, тому що одиниці довжини, ваги, площі та об'єму української й англійської метричної систем різняться. Під час перекладу необхідно звертати увагу на відмінності між ними.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Аналіз досліджуваних текстів показав наявність у них науково-технічних термінологічних скорочень, як-от: аббревіатурні терміни-словосполучення, графічні загальнонаукового характеру, аббревіатури, поєднані з циф-

рами, і зрізані слова (fig. – figure – малюнок, фігура). Скороченню підлягали багатоскладові лексичні одиниці. Слід зазначити, що виявлені аббревіатурні терміни-словосполучення – це ініціалізи і саме авторські скорочення, які пояснювалися в текстах, які стисло передають значення багатокомпонентних термінів.

Як згадувалось вище, для відтворення аббревіатур і скорочень застосовуються різні способи перекладу, основними з яких є: транслітерація, транскрипція, калькування та експлікаційний переклад, коли за допомогою опису не лише розшифровується скорочення, а й дається його пояснення. Для розшифровки скорочень застосовують аналіз контексту, використання словників, довідників аббревіатур і скорочень, аналіз типу самої аббревіатури.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в більш поглибленому аналізі перекладацького аспекту функціонування аббревіатур і скорочень в англійських текстах різних жанрів.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / за ред. В.Т. Бусела. Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. С. 1440.
2. Глушук Н.М. Прагма-семантичні особливості аббревіацій у сучасній англійській мові. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Серія «Філологічні науки»*. 2011. № 3. Ч. 2. С. 87–92.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : навчальний посібник. Вид. 5-те, випр. Вінниця : Нова Книга, 2018. С. 656.
4. Клименко Н.Ф. Аббревіатура. Українська мова : Енциклопедія. Київ : Укр. енциклопедія, 2004. С. 824.
5. Ковтун О.В. Особливості перекладу аббревіатур та скорочень у галузі авіації. Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2011. С. 25– 28. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/47342>.
6. Корбут О.Г. До проблеми труднощів перекладу технічних термінів у студентів машинобудівних спеціальностей. Київ : Вища освіта, 2014. Вип. 1. С. 30–34.
7. Кравець К.Ю. Англійські аббревіатури в контексті євроінтеграції України та способи їх перекладу українською мовою. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Серія «Філологічні науки»*. 2016. Вип. 2. С. 61–64.
8. Павлова О.І. Роль і місце аббревіації в системі термінотворення. *Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія «Філологія»*. 2015. Вип. 1. С. 71–73.
9. Павлюк В.І. Аббревіація в сучасній англійській мові: особливості вживання аббревіатур галузі освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 8. С. 142–148.
10. Kulish V., Chernyk M., Ovsianko O., Zhulavska O. Pragmatic metaphorisation of nature silence effect in poetic discourse. *Studies in Media and Communication*. 2022. Volume 10. Issue 1. P. 43–51. DOI: <https://doi.org/10.11114/smc.v10i1.5479> (Scopus).

References:

1. Busel, V.T. (2002). Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainkoï movy [Great Explanatory Dictionary of Modern Ukrainian]. Irpin: VTF "Perun", 1440 p. [in Ukrainian].
2. Hlushchuk, N.M. (2011). Praha-semantic features of abbreviations in modern English. *Naukovyi visnyk Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrainky [Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka Volyn National University]*. Lutsk, No. 3: Philological Sciences. Linguistics, Part 2, pp. 87–92 [in Ukrainian].
3. Karaban, V.I. (2018). Pereklad anhliiskoi naukovoï i tekhnichnoi literatury. Hramatychni trudnoshchi, leksychni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni problemy: navchalnyi posibnyk [Translation of English Scientific and Technical Literature. Grammatical Difficulties, Lexical, Terminological and Genre-Stylistic Problems: Educational Manual]. Iss. 5, Vinnytsia: Nova Knyha. 656 p. [in Ukrainian].
4. Klymenko, N.F. (2004). Abreviatura [Abbreviation]. *Ukrainska mova: Entsyklopediia [Ukrainian Language: Encyclopedia]*. Iss. 2, Kyiv: Ukr. entsykl. 824 p. [in Ukrainian].
5. Kovtun, O.V. (2011). Osoblyvosti perekladu abreviatur ta skorochen' u haluzi aviatsiyi [Peculiarities of translation of abbreviations and contractions in the field of aviation]. *Fakhovyy ta khudozhniy pereklad teoriya, metodolohiya, praktyka [Professional and artistic translation theory, methodology, practice]: materialy IV Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi [Materials of the IV International Scientific and Practical Conference]*. Kyiv, pp. 25–28 [in Ukrainian].
6. Korbut, O.H. (2014). Do problemy trudnoshchiv perekladu tekhnichnykh terminiv u studentiv mashynobudivnykh spetsialnostei [To the Problem of Translating Technical Terms for Students of Mechanical Engineering Specialties]. Kyiv: Advanced Education. Iss. 1, pp. 30–34 [in Ukrainian].

7. Kravets, K.Y. (2016). Anhlomovni abreviatury v konteksti yevrointehratsii Ukrainy ta sposoby yikh perekladu ukrainskoiu movoiu [English Abbreviations in the Context of Ukraine's European Integration and Ways of Their Translation into Ukrainian]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka* [Bulletin of Ivan Franko Zhytomyr State University]. Iss. 2, pp. 61–64 [in Ukrainian].
8. Pavlova, O. I. (2015). Rol i mistse abreviatsii v systemi terminotvorennia [Role and Place of Abbreviation in the System of Terminology Formation]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu Ostrozka akademiia: Serii Filolohiia* [Scientific Notes of the National University Ostroh Academy: Series Philology], iss. 1, pp. 71–73 [in Ukrainian].
9. Pavlyuk, V.I. (2014). Abreviatsiia v suchasni anhliskii movi: osoblyvosti vzhivannia abreviatur haluzi osvity [Abbreviation in Modern English: Features of the Usage of Abbreviations in the Field of Education]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii* [Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies], iss. 8, pp. 142–148 [in Ukrainian].
10. Kulish, V., Chernyk, M., Ovsianko, O., Zhulavska, O. (2022). Prahmatychna metaforyzatsiya efektu tyshi pryrody v poetychnomu dyskursi [Pragmatic metaphorisation of nature silence effect in poetic discourse]. *Studies in Media and Communication*. Volume 10. Iss. 1, pp. 43–51. <https://doi.org/10.11114/smc.v10i1.5479> (Scopus) [in English].